

Annerieke Dekker,
team Communicatie, gemeente Den Helder

Den Helder biedt beproefde blauwdruk aan voor grootschalige evenementen

SAIL en Marinedagen

dankzij samenwerking zonder wanklank

In Den Helder vond in juni dit jaar een grootschalig evenement plaats. SAIL Den Helder werd gecombineerd met de Marinedagen en de viering van 525 jaar georganiseerde zeemacht in Nederland. In vier dagen tijd trokken circa driehonderdvijftigduizend bezoekers naar de centrumgemeente in de Kop van Noord-Holland. De Koning en vele andere hoogwaardigheidsbekleders uit Europa en daarbuiten kwamen een kijkje nemen. Maar liefst veertig partijen, militair en civiel, waren bij de organisatie van het evenement betrokken. Aan de gemeente Den Helder de uitdaging dit in goede banen te leiden. Burgemeester Koen Schuiling vertelt hoe de partijen de handen ineen sloegen en gezamenlijk het evenement tot een succes maakten.

“Als je alle ingrediënten bij elkaar neemt, leek het soms of we een groot kruisvat aan het creëren waren. De SAIL of de Marinedagen op zich zijn al risico-evenementen. Nu combineerden we deze gebeurtenissen, waarbij defensie nauw moest samenwerken met civiele organisaties. Dan heb je toch te maken met een groot aantal culturen. Vanuit veiligheidsoptiek ben ik blij dat we op tijd met de voorbereidingen zijn begonnen, want het was een ingewikkeld traject. De grootte van het terrein en de ongelijksoortige activiteiten die plaatsvonden, de grote mensenmassa's en de veertig organisaties die op elkaar afgestemd moesten zijn, maakten het complex.”

“We hebben de organisatie van het evenement buiten de gemeente geplaatst om tegengestelde belangen binnen de gemeente te voorkomen. De organisatie was in handen van de stichting SAIL en de Koninklijke Marine. Onze rol was die van vergunningverlener, facilitator en financier. Wij hadden de regie in de voorbereidingen en zijn daar ruim een jaar van tevoren mee begonnen. We hebben alle betrokkenen uitgeno-

digd voor een plenaire sessie. We zaten om de tafel met diverse vertegenwoordigers van de Koninklijke Marine, Rijkswaterstaat, het hoogheemraadschap, de politie, de Koninklijke Marechaussee, de Veiligheidsregio en tal van andere diensten en hulporganisaties. Iedereen had zijn eigen belangen en manieren van doen.”

Duidelijk kader

“Om alles goed te laten verlopen, was het belangrijk dat iedereen zich bewust was van zijn rol, taak en verantwoordelijkheid. Als burgemeester van Den Helder had ik verschillende rollen. Ik was ambassadeur van het evenement, burgervader, bestuurlijk verantwoordelijk en opperbevelhebber bij rampen en crises. Het kostte wat tijd en moeite om met name dat laatste duidelijk te krijgen. In de organisatie had ik een verbindende rol. Ik had nauwe afstemming met viceadmiraal Borsboom van de Koninklijke Marine. Hij en ik hebben van tevoren duidelijk het kader gesteld. Als iedereen zijn werk goed deed, gingen wij daar niet bovenop zitten. We hadden

vertrouwen in de professionaliteit van de betrokken partijen. Ik denk dat die insteek goed gewerkt heeft. We zagen dat andere partijen die houding overnamen. Door mensen ruimte te geven, was er minder irritatie als er soms grenzen moesten worden gesteld. Die ruimte geven, vraagt iets van je eigen ego en van die van betrokken organisaties. De uitbetaling was echter terug te zien in de solide samenwerking en de gevonden balans in de belangen van de civiele en militaire partijen.”

“Alle partijen werden stelselmatig en eenduidig betrokken bij de ontwikkelingen. We hebben crisisoefeningen gehouden, droog en in de praktijk. Bij het droog oefenen bleek al snel dat onduidelijk was waar de grens van iemands verantwoordelijkheid lag. Ook in de realiteit zie je dat het daar vaak mis gaat. Onze inzet was van het evenement een familiefeest te maken. Dat kun je niet dichttimmeren met regels en voorwaarden. We hebben een afweging gemaakt tussen de inzet van middelen en de effectiviteit. Ook al was het risicoprofiel maximaal, we gingen niet voor maximale ‘damage control’.”

Maatschappelijke druk

“De maatschappelijke druk om een geslaagd evenement neer te zetten, was hoog. Alles kan nog zo goed gaan, maar één wanklank en er wordt alleen nog daarover gesproken. We hebben daarom van tevoren allerlei mogelijke scenario’s uitgedacht en hebben in onze voorbereiding de lessen uit Moerdijk, Haren en de vermiste jongens uit Zeist meegenomen. Ook hebben we ons draaiboek ex-ante laten evalueren door een buitenstaander. Zo konden we van tevoren daar waar nodig bijsturen. Tijdens het evenement hebben we vrijwel continu de social media gemonitord om potentiële risico’s te herkennen en tegelijkertijd een actueel beeld te schetsen van de sfeer en de stemming onder de bezoekers.

Als boegbeeld van het evenement ben je kwetsbaar als er iets mis gaat. Maar het is belangrijk dat je als bestuurder los durft te laten en vertrouwt op de professionele attitude van betrokken organisaties. Dan blijkt dat ongelooflijk veel mogelijk wordt, waardoor je als eindverantwoordelijke goed je rol kunt pakken.”

“Het operationeel coördinatiecentrum was een sprekend voorbeeld van hoe alle voorbereidingen vruchten afwierpen. Het was gesitueerd op het defensie-terrein. De kleur van iemands uniform was volstrekt irrelevant. Burgers, brandweermannen, politie, KMAR en marinepersoneel liepen door elkaar heen. Iedereen was met zijn deel van het evenement bezig, maar toch werd het totaal in de gaten gehouden. Het is prettig dat de mensen door de voorbereidingen elkaar inmiddels kenden. Bovendien ben ik ervan overtuigd dat de

samenwerking beter ging doordat we in voorafgaande jaren al veel geïnvesteerd hebben in persoonlijke relaties, zodat we elkaars taal konden verstaan. Als er een probleem was, dacht iedereen mee. Het was verbazingwekkend om te zien hoe goed het ging. Vanwege de goede voorbereiding en optimale organisatie hoefden we geen extra maatregelen te treffen voor het bezoek van veel hoge militairen en de Koning. Dat was een compliment op zich.”

Eyeopener

“We zijn tevreden over hoe ons gecombineerde evenement is verlopen. De samenwerking was stimulerend. Mensen van organisaties die elkaar soms slechts zijdelings kenden, deelden hun expertise. Zij ervoeren nu welke kennis er bij verschillende partijen beschikbaar was. Voor menigeen was dit een ‘eyeopener’. En het leuke is dat we zien dat de samenwerking op sommige fronten nog steeds wordt voortgezet, ook al is het evenement voorbij. Het draaiboek is een blauwdruk voor andere evenementen. We delen het graag met anderen. Binnenkort krijgen we de gemeente Harlingen op bezoek om over onze ervaringen te praten.”

Burgemeester Koen Schuiling

Koen Schuiling: “De manier waarop we in Nederland onze veiligheid organiseren, is een groot compliment waard. We hebben een lerende overheid. Na elk incident evalueren we om te ontdekken hoe we het een volgende keer beter kunnen doen. We leren de lessen en bereiden ons beter voor. Daardoor krijgen we in Nederland de veiligheid steeds beter op de rails.”